

Veritas vincet

Vilniaus reformatų žinios

Džiaukitės viltyje, būkite kantrūs varge, ištvermingi maldoje /Rom. 12,12 /

1999 vasaris Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos ir seniūnų tarybos informacinis leidinys

Nr.2 (4)

KOVOK GERĄJĄ TIKĖJIMO KOVĄ

Kovok gerąją tikėjimo kovą, pagauk amžinąjį gyvenimą, kuriam esi pašauktas.
1 Tim. 6,12.

Neįmanoma kovoti dėl tikėjimo, kol jokio tikėjimo nėra. Pirmiausia tu turi "pagauti" amžinąjį gyvenimą, kuriam tave kviečia Dievas. "Pagauti" - tai pažinti Jėzų Kristų ir priimti Jį tikėjimu. Tai nevyksta savaime. Nesulauksi išganymo, jei vien pasyviai stebėsi įvykius ir abejingai pasiduosai tėkmei, nesidomėsi, kurlink ji neša.

Kai tikėjimas gimsta, prasideda kova. Ji trunka visą gyvenimą. Už viską, kas turi vertę, reikia kovoti. Tikėjimas gyvas tik tol, kol už jį kovojama. Ir jei nenorime šioje kovoje pralaimėti, turime prašyti Viešpaties kovoti už mus. Jis nori mums padėti! "Viešpats jūsų Dievas, eina pirma jūsų, Jis pats kovos už jus..." (Ist. 1,30).

Neturime norėti, kad tikėjimo kovos įkarštis atslūgtų. Juk tuomet pasibaigs ir pati tikėjimo kova, o tai nuves į dvasinę mirtį.

Tikėjimo įtampa - tai malonės išsaugojimas, kai širdis norėtų mus pasmerkti kasdienybei. Šiuo atveju svarbu, kad suprastume skirtumą tarp to, kas mes esame Kristuje, ir patys savyje. Kai žvelgiame į save, matome nerangumą, meilę šiam pasauliui ir abejingumą Viešpaties žodžiams. Tai mus baugina ir liūdina. Tačiau kai vėl žvelgiame į Jėzų, regime, ką turime Jame, ir tada tampame saugūs ir drąsūs.

Jėzus Kristus yra tikėjimo tikslas. Ir šiandien Jis ragina mus laikytis ištikimybės Jam, ištikimybės iki mirties. Juk mes nepasiekiamo tikslo vien gaudami išgelbėjimą ir priimdami nuodėmių atleidimą. Jei galvojame, kad tai viskas, klystame, nes tai tik pradžia! Po to prasideda "bėgimas", ilga distancija, kurioje svarbiausia likti ištvermingam. Neužtenka paviršutiniško ir laikino susižavėjimo, kuriam praėjus tampame vangūs ir pasineriame į nereikšmingus dalykus. Turime visą laiką būti pasirengę kovoti gerąją tikėjimo kovą. Ką iš tikrųjų reiškia būti ištikimam? Kaip mums elgtis, kad liktume ištikimi? Mums reikia likti prie Jėzaus! Tai svarbiausia! Jėzus sako: "Pasilikite manyje, tai ir Aš jumyse pasiliksiu" (Jn. 15,4). Vadinasi, kasdien turime pasilikti arti Jo, gyventi Jo artume. Drauge tai reiškia paklusti Jo žodžiams, vykdyti Jo valią ir leisti, kad Jis vestų mus, būti ir likti ten, kur Viešpats mus paskyrė, tarnauti Jam, atlikti tuos darbus, kuriuos Jis mums pavedė. Nepakanka, kad mes tik esame kelyje, turime juo eiti. Ne išsižadėti Jėzaus, bet pripažinti, kad Jam priklausome, - tai reiškia būti ištikimam. Tačiau nemanykime, kad viskas priklauso nuo mūsų pačių pastangų. Tik tada, kai visą savo gyvenimą skiriame Viešpačiui, kad ir kas atsitiktų, Jis lieka ištikimas mums iki mūsų mirties. Jis neša mus ir daro viską, kad pasiektume tikslą - mūsų sielų išgelbėjimą.

Tikėjimo kova - tai kova, vedanti mane nuo savęs paties prie Viešpaties!

perspausdinta iš H.Neimano "Dievo rankose"

ATASKAITINIAM VILNIAUS PARAPIJOS SUSIRINKIMUI ARTĖJANT

Netruko prabėgti vieneri nelengvi parapijos gyvenimo metai. Per šiuos metus parapija neteko trijų narių: 1998 m. rugsėjo 9 d. tragiškai žuvusio dvidešimtmečio jaunuolio Mindaugo Suveizdžio, 1999 m. sausio 1 d. mirusios einant 69 - sius metus Olgos Mačienės ir 1999 m. vasario 5 d. mirusios einant 60 -sius metus aktyviausios parapijos narės, seniūnės, kandidatės į mūsų Sinodo kolegijos narius Lilijos - Olgos Slėnienės. Tai skauda ir didelė netektis mūsų parapijai ir visai reformatų Bažnyčiai.

1998 m. vasario 7 d. Vilniaus reformatų parapijos ataskaitiniame rinkiminiame susirinkime buvo išrinkta nauja parapijos vadovybė. Iki tol buvusioji, 1995 m. liepos 20 d. išrinkta parapijos taryba, kuriai vadovavo D.Balčiauskas, per visą kadencijos laikotarpį taip ir neperėmė visų vadovavimo parapijai funkcijų. Išrinktoji pereitų metų vasario 7 d. faktiškai taip pat negali normaliai veikti. Negalime naudotis mums visiems priklausančiomis patalpomis, nebėra medicinos punkto, vaikų sekmadieninės mokyklėlės, reformatų choras "Giesmė" turi glaustis kitur.

Kas buvo padaryta ir ko buvo siekiama per ataskaitinį vienerių metų parapijos tarybos veiklos laikotarpį?

Per ataskaitinius metus įvyko du parapijos narių susirinkimai ir keturi parapijos tarybos ir seniūnų tarybos bendri posėdžiai.

1998 m. vasario 7 d. ataskaitiniame rinkiminiame susirinkime buvo išrinkta šios sudėties taryba: Jonas Naktinis - tarybos pirmininkas, Vytautas Valkiūnas - pirmininko pavaduotojas, Stasys Peikštenis - pirmininko pavaduotojas, Aldona Šermienė - buhalterė išdininkė; nariai: Adolfas Garjonis, Donatas Plepys, Donata Indriūnaitė, Vaida Leonavičiūtė, Jonas Jasiukėnas ir kandidatai: Angelina Kamčiatnienė ir Lilija Slėnienė. Į parapijos revizijos komisiją išrinkti Vilius Čygas - pirmininkas, Palmyra Dagienė, Danutė Paulauskienė ir Olga Kulbytė (kand.)- nariai.

Buvo pratešti įgaliojimai parapijos seniūnams: Dalijai Gudliauskienei, Lilijai Slėnienei, Danutei Pranulienei, Angelinai Kamčiatnienei, Donatai Indriūnaitei, Birutei Šernaitei - Barauskienei, Alfredui Naktiniui.

Parapijos susirinkimas priėmė svarbų dokumentą - pareiškimą "Dėl atsiribojimo nuo Kelmės Sinodo (1997 06 29) ir jo suformuotos kolegijos".

1998 m. vasario 24 d. parapijos tarybos ir seniūnų tarybos bendrame posėdyje buvo aptarti tolimesni santykiai su valdančiąja parapijos mažuma, nes 1998 sausio 26 d. susitikimas nedavė rezultatų, nutarta pokalbius tęsti.

1998 m. balandžio 7 d. parapijos tarybos ir seniūnų tarybos posėdyje išklausyta Sinodo kolegijos nario D.Balčiausko informacija apie padėtį Bažnyčioje ir kolegijos nuveiktą darbą po Sinodo, pranešė, kad Sinodo medžiaga pateikta Pasaulinei Reformatų Bažnyčių Sąjungai, išėvijos kolegijai, užsienio draugiškoms bažnyčioms. Buvo perskaitytas PRBS gen. sekretoriaus laiškas, kuriame buvo rašoma, kas svarstyta 1997 m. vasarą šios Sąjungos sesijoje, vykusioje Varšuvoje. Lietuvos ev.reformatų Bažnyčią Varšuvos sesijoje reprezentavo mažumos atstovai kun.A.Kvedaravičius, Ema Mizaraitė ir Robertas Jakubėnas. Ten buvo teikiami siūlymai padėčiai Lietuvos ev. reformatų Bažnyčioje stabilizuoti, priimtas taip vadinamas Varšuvos nutarimas. Dėl nesuprantamų priežasčių nebuvo pakviesti parapijos daugumos atstovai dalyvauti minėtoje sesijoje ir negalėjo išsakyti daugumos Lietuvos ev. reformatų pozicijos.

1998 m. gegužės 26 d. parapijos tarybos ir seniūnų tarybos posėdyje aptarta ir toliau negerėjanti padėtis parapijoje. Buvo informuota apie dar vieną susitikimą - pokalbį su parapijos mažumos atstovais. Į daugumos siūlymą šaukti bendrą susirinkimą, jų pozicija nepakito - **apie bendrą susirinkimą negali būti nė kalbos.** Trečias susitikimas įvyko Sinodo kolegijų lygyje: susitiko prez. P.Zablockas ir prez. R.Jankūnas, taip pat dalyvavo kun. A.Kvedaravičius bei R.Jakubėnas - valdančios mažumos atstovai ir daugumos atstovai - D.Mitraitė, B.Snarskis (Kaunas), A.Klovaitė,

St.Peikštenis (Vilnius). Susitikimas trukęs daugiau kaip tris valandas parodė, kad bet koks dialogas su antrąja puse toliau neįmanomas.

1998 m. birželio 16 d. įvykusiame parapijos narių susirinkime buvo svarstyti ir priimti parapijos įstatai, išrinkti delegatai į Sinodą, aptarti tolimesni bandymai tartis su valdančiąja mažuma.

1998 m. rugpjūčio 4 d. įvykusiame parapijos tarybos ir seniūnų tarybos posėdyje aptartas galutinis laiško Teisingumo ministerijai variantas. Kolegijos narys D.Balčiauskas informavo apie PRBS gen.sekretoriaus laišką, kuriame jis praneša, kad nebus galimybės rudenį atvykti į Lietuvą, siūlo susirinkti 1999 m. pavasarį, pageidauja iš anksto paruošti susitikimo programą ir siūlomus sprendimus. Taip pat aptartas gautas iš išeivijos kolegijos viceprezidento kun. dr. E.Gerulio laiškas, kuriame prašo siųsti galimai daugiau informacijos apie reformatų Bažnyčios padėtį Lietuvoje.

Tokia tai trumpa apžvalga iš kurios matyti, kad parapija ir toliau lieka labai sunkioje padėtyje, negali normaliai funkcionuoti parapijos taryba ir atlikti tų pareigų, dėl kurių ji yra išrinkta - sudaryti sąlygas žmonėms melstis, rūpintis bažnyčios turtu, auklėti krikščioniška, reformatų dvasia jaunąją kartą, rūpintis ir globoti senuosius ir globos reikalingus parapijiečius.

Parapijos tarybos pirmininkas Jonas Naktinis

Simono Konarskio 160-ioms žuvimo metinėms

Vasario 27 d. sukako 160 metų, kai Vilniuje buvo sušaudytas vienas iš 1831 m. sukilimo vadų reformatas Simonas Konarskis

Simonas Konarskis gimė 1808 m. kovo 5 d. Dapkiškėse (dab.Alytaus raj.), pakrikštytas Seirijų parapijos kunigo. Visa Konarskių giminė nuo XVII a. priklausė ev. reformatų Bažnyčiai. Simono tėvas ir senelis buvo karininkai. Simonas lankė mokyklą Seinuose, Lomžoje. Mokslą baigė turėdamas 17 metų, įstojo į karo tarnybą. 1830 m., kai Lenkijoje prasidėjo sukilimas prieš rusų jungą, S.Konarskis kovojo sukilėlių eilėse. 1831 m. sukilimui persimetęs į Lietuvą, S.Konarskis jau buvo kapitonas, apdovanotas kryžiumi už narsą, kovėsi prie Panevėžio ir Šiaulių, dalyvavo lemiamose Panerių kautynėse prie Vilniaus. Nuslopinus sukilimą, emigravo į Prancūziją, dalyvavo italų, lenkų tautinio išsivadavimo sąjūdžiuose, propagavo visų Europos tautų kovotojų už laisvę solidarumo idėjas, ragino kovoti dėl pilietinių teisių. 1835 m. gruodžio mėn. grįžo į Rusijos imperiją, užmezgė ryšius su Vilniaus, Tartu slaptomis organizacijomis. Organizavo Ukrainos, Baltarusijos ir Lietuvos visuomenę kovai už nepriklausomybę ir laisvę.

1838 m. birželio 8 d. netoli Rūkainių, prie Rūkainės upelio stovėjusioje Kryžkelio smuklėje S.Konarskis buvo caro žandarų atpažintas ir suimtas. Nepasisėkus mėginimui suorganizuoti pabėgimą, S.Konarskis buvo sušaudytas 1839 m. vasario 27 d. Vilniuje, Poguliankos priemiestyje (dabar Muftinės gatvė). Į mirties bausmės vietą Simoną Konarskį lydėjo Vilniaus reformatų parapijos kunigas senj. Lipinskis, prieš tai ilgai su juo kalbėjosi, skaitė jam atgailos psalmes.

Žuvimo vietoje Vilniaus reformatų Bažnyčios Sinodo kolegijos rūpesčiu buvo pastatytas paminklas, jame pavaizduotas didelis aras, kuris išplėtęs galingus sparnus drasko savo nelaimingą auką. Kasmet Vilniaus Sinodų metu paminklas buvo aplankomas, padedamos gėlės, per II Pasaulinį karą neišliko. Dabar toje vietoje stovi paminklinis akmuo.

Vilniaus ev. reformatų bažnyčios sienoje buvo įmūryta paminklinė lenta su įrašu: *Szymon Konarski (1808 - 1839)*

Parengta pagal "Sėjėją" 1939 m. Nr. 8-10-11, "Mūsų žodį" 1933 m. Nr.3-4, Č.Kudabos "Upelių pakrantėmis", A.Juškevičiaus ir J.Maceinos "Vilnius ir jo apylinkės", Tarybų Lietuvos Enciklopedija

ŠIRDŽIAI BRANGI DATA – VASARIO 16 - oji

VASARIO 16 D. PRIEŠ 81 - ERIUS METUS VILNIUJE DABARTINIUOSE SIGNATARŲ NAMUOSE SUSIRINKUSI LIETUVOS TARYBA PASIRAŠĖ NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMO AKTĄ, KURIS TAPO KERTINIŲ AKMENIŲ NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS VALSTYBĖS

*Dieve Tėve gailestingas,
Kurio galybė ir valdžia
Išgirsk tautos maldas širdingas:
Tegu gyvuoja Lietuva,
Iš svetimos valdžios vaiduota,
Laiminga, laisve vainikuota*

97 giesmės žodžiai iš kun. A. Šerno giesmyno "Karys Evangelikas"

PREZIDENTO GĖLĖS ANT SIGNATARO JOKŪBO ŠERNO KAPO

Signataras Jokūbas Šernas /1888 - 1926/ buvo reformatų Bažnyčios kuratorius, mūsų parapijietės Kristinos Šernaitės senelis, kunigo senjoro Adomo Šerno brolis. Palaidotas J. Šernas Nem. Radviliškio reformatų kapinėse

Šiomet vasario 16 d. Prezidentas Valdas Adamkus įteikė gyvų gėlių puokštę signatarų giminėms, jų kapų tvarkytojams, kurios buvo nugabentos ir padėtos ant signatarų kapų. Mintis aukščiausiu lygiu pagerbti signatarus, jų palaidojimo vietas kilo Signatarų namų direktorei Jūratei Černiauskienei, Vasario 16-osios klubo pirmininkui Tomui Šernui. Apie tai "Biržiečių žodyje" rašo fotokorespondentas Vilimantas Šmitas.

Minint Lietuvos valstybės atkūrimo dieną šiomet pirmą kartą po Nepriklausomybės atkūrimo vyriausybiniu lygiu buvo pagerbtas Lietuvos signatarų atminimas. Nepriklausomybės akto signataro Jokūbo Šerno giminių įgaliotai Jurgitai Vitkauskienei atlikti kilnią misiją padėjo Istorijos brangintojų klubo "Biržė" (pirmininkas Rimas Drevinskas) nariai. Vasario 16-osios signatarų klubas pasirūpino, kad per Lietuvos atstovybės būtų pagerbti Nepriklausomybės akto signatarų kapai, esantys kitose šalyse. Prezidentūroje paimti puokštės įgaliotus asmenis su švente pasveikino Prezidentas Valdas Adamkus, Kovo 11-osios klubo pirmininkas Zigmąs Vaišvila, už parodytą pagarbą dėkojo signataro Jokūbo Šerno vaikaitis *, Vasario 16-osios signatarų klubo pirmininkas Tomas Šernas. Po iškilmingos ceremonijos prezidentūroje, biržiečius į savo namus pasivaišinti Užgavėnių blynais pakvietė Kovo 11-osios nepriklausomybės akto atstatymo signatarė Birutė Valionytė. Nelengvai Vasario 16-ąją Prezidento gėlių puokštę pasiekė J. Šerno kapą. Kilnios misijos savanoriai iki Nem. Radviliškio kapinių teko važiuoti per smarkios pūgos užpustytą kelią. Nors vėlai, bet įgaliojimas buvo įvykdytas tą pačią dieną.

Vilimantas Šmitas

* autorius netikslus - Tomas Šernas yra signataro J. Šerno sesers provaikaitis

PASAULINĖ REFORMATŲ BAŽNYČIŲ SAJUNGA

1875 metais susikūrė Viso pasaulio reformatų bažnyčių, prisilaikančių presbiterioniškos tvarkos, sąjunga. Pirmasis Sąjungos suvažiavimas įvyko 1877 m. Edinburge, Škotijoje. Jame buvo nutarta suvažiavimus šaukti kas penkeri metai. Tačiau pasauliniai karai neleido tą nutarimą vykdyti. Taip 15-tas suvažiavimas įvyko 1937 m., o 16-tas - tik 1948 metais.

1970 m. susijungė su kita grupe - International Congregational Council ir pasivadino Pasauline Reformatų Bažnyčių Sąjunga - World Alliance of Reformed Churches (Presbyterian and Congregational) sutrumpintai WARC. Ją sudaro 21-a reformatų ir presbiterionų bažnyčių bendrijų, centras yra Ženevoje, Šveicarijoje. Sąjungoje yra 70 milijonų narių (1992 m. suvažiavimo duomenimis). Tarp jų yra ir dvi lietuvių bendrijos: Lietuvos Evangelikų Reformatų Bažnyčia, įsijungusi į Sąjungą 1925 m. (Lietuvoje yra 12000 reformatų, iš jų 6000 praktikuojančių) ir Lietuvių Evangelikų Reformatų bendrija JAV, centras Čikagoje, turinti apie 400 narių.

Bendrijos, priklausančios Pasaulinei Reformatų Bažnyčių Sąjungai (PRBS), gali priklausyti ir kitiems religiniams sambūriams. PRBS nutarimai atskiroms bendrijoms nėra privalomi. Pagrindiniai PRBS reikalavimai yra Kristaus ir Šv. Rašto kaip aukščiausio teologinio autoriteto pripažinimas, reformatų istorinių principų laikymasis. Tarp siekiamų tikslų, šalia Evangelijos skelbimo bei misijinių darbų, Statute numatytas ir pagalbos teikimas silpnoms, persekiojamos ar prispaustoms narėms - bendrijoms, religinių ir žmogaus teisių gynimas, nuolatinių reformų vykdymas. Labai pabrėžiamas ekumeninis bendravimas. PRBS teigia, kad jie pirmieji pradėjo ekumeninį sąjūdį. Pasaulio reformatai yra įsitikinę, kad nereikia užsidaryti vien savųjų tarpe. Ieškodami dvasinio atsinaujinimo, jie veda pokalbius su kitatikiais. Jau seniai vyksta pokalbiai su Romos katalikais, o dabar to siekiama ir su menonitais (anksčiau jie buvo apšaukti nekrikščionimis dėl "anabaptistinių" įsitikinimų). PRBS leidžia žurnalą "The Reformed World" (Reformatų Pasaulis) ir labiau pasaulietinio turinio laikraštėlį "Quarterly Update" (Ketvirtainio priedas). Abu išeina Ženevoje anglų kalba.

Dabar visuotiniai PRBS suvažiavimai šaukiami maždaug kas septyneri metai. Jų metu peržiūrimos teologinės tezės, aiškinamasi, ar jos atitinka gyvenamąjį laiką, nustato gaires ateities veiklai, ieško artimesnio bendradarbiavimo tarpusavyje ir su kitomis didžiosiomis konfesijomis. Tarp suvažiavimų Sąjungos reikalus tvarko Vykdomasis komitetas, kuris turi savo konferencijas atskirai. Jam vadovauja prezidentas ir generalinis sekretorius.

1970 m. suvažiavimas vyko Nairobyje, Kenijoje, 1982 m. - Otavoje, Kanadoje, 1989 m. - Korėjoje, kur vėl po ilgos pertraukos dalyvavo atstovas iš Lietuvos - kun. Julius Norvila, o išseivijos reformatų bažnyčios kelias kadencijas iš eilės atstovavo Hypatia Yčaitė - Petkus. Kun. J. Norvila buvo išrinktas į Sąjungos Vykdomąjį komitetą ir 1991 m. buvo San Paule, Brazilijoje, 1992 m. - Welingtonė, N. Zelandijoje.

1997 m. Debrecene, Vengrijoje, vyko rinkiminis PRBS suvažiavimas, buvo išrinktas naujas Vykdomasis komitetas. PRBS prezidentu vietoj ponios Jane Douglas buvo išrinktas Taivano Reformatų Bažnyčios atstovas, o generaliniu sekretoriumi liko dr. kun. Milanas Opačensky, Čekijos atstovas. Šiame suvažiavime Lietuvos Reformatų Bažnyčią atstovavo p. P. A. Jašinskas ir p. E. Mizaraitė.

Daug mažų bendrijų Afrikoje, Azijoje ir Pietų Amerikoje nepajėgia atsiųsti savo atstovų dėl lėšų trūkumo. PRBS daug kam apmoka kelionę ir pragyvenimą. Šiuo metu PRBS yra kryžkelėje tiek teologinėje, tiek socialinėje, politinėje, finansinėje srityje. Seniau PRBS dominavo baltieji, turtingieji (net ir neturtinguose kraštuose) iš europiečių. Dabar įtraukta daug bendrijų iš vadinamojo trečiojo pasaulio, bet finansiškai PRBS dar vis remiasi keliomis turtingomis bendrijomis. Beveik pusė narių - bendrijų nemoka jokių finansinių įnašų. Vykdomasis PRBS komitetas iš anksto paruošia atstovams medžiagą svarstymams. Suvažiavimo diskusijos vyksta sekcijose, o nutarimai svarstomi ir paruošiami komitetuose, kurių posėdžiai būna uždari.

Paruošta pagal "Mūsų sparnus" Nr. 53 (1982 m. gruodis) ir Nr. 70 (1993 m. liepa), "Sėjėją" Nr. 1 (1997 m. spalį).

PAŠUŠVIO BAŽNYČIOS NETEKUS

Reformatų išeivijos leidžiamame žurnale "Mūsų sparnai" 1974 m. gruodžio Nr 37 kur. J.Kregždė pateikia įdomų istorinį straipsnį apie Pašušvio bažnyčios netekimą XVII a. Rašinys įdomus tuo, kad aprašomi įvykiai primena mums jog ir dabar panašiais metodais kovojama su reformatais, mėginant atimti iš mūsų bažnyčias, nes neturint kur melstis, parapija pati sunyks, o su laiku išnyks ir reformatų konfesija, kaip jau vien tik būtuojų laiku kalbame apie arijonus.

Glaustai pateikiame minėtą straipsnį.

Vienas iš epizodų, kaip katalikų dvasininkija XVII a. vedė kovą su išsiplėtusia Žemaitijoje reformacija aprašytas Žemaičių vyskupo M.Valančiaus ("Žemaičių vyskupystė", II t., Vilnius 1972). Kontrreformaciją Žemaitijoje pradėjo Žemaičių vyskupas kunigaikštis M.Giedraitis (1536-1609), šios kovos pradininkas ir strategas, pasitelkęs vienuolius, ypač jėzuitus.

Pašušvys - nedidelis miestelis Šušvės ir Žadikės upelių santakoje Kėdainių apskrityje, netoli Grinkiškio, kur taip pat anksčiau stovėjo reformatų bažnyčia, bet išibėgėjus kontrreformacijai parapija buvo sunaikinta. Pašušvys laikėsi ilgiausiai, nes šalia buvo reformatams priklausantis Pašušvio dvaras. Reformatų kova su katalikais dėl Pašušvio reformatų bažnyčios tęsėsi 80 metų.

Didžioji Žemaičių reformatorė Sofija Vnučkienė, Pašušvio savininko Simo Mitkevičiaus duktė, Sedos bajoro Rietavo tįūno Morkaus Vnučkos žmona 1533 m. Pašušvyje pastatytą medinę katalikų bažnyčią perleido reformatams. Kiek vėliau, 1593 m. S.Vnučkienė pastatė Pašušvyje reformatams naują mūrinę bažnyčią, nes senoji jos brolio statyta prieš 60 metų medinė bažnyčia jau buvo savo amžių atgyvenusi, naudojimui nebetiko. Prie bažnyčios įkūrė mokyklą, jai ir kunigui išlaikyti paskyrė žemę, padidino bažnyčios beneficiją, užrašydama Pagumerčių dvarą, testamentu pavedė gimimaičiams S.Kęstairai ir M.Burbai globoti reformatų bažnyčią. Po 1600 m. S.Vnučkienė mirus, buvęs Pašušvio katalikų kunigas įteikė teismui skundą dėl nusavintos bažnyčios, bet byla buvo atmesta. 1648 m. Žemaičių vyskupijos kurija pareikalavo iš Pašušvio savininkų grąžinti bažnyčią katalikams, o atsako nesulaukę vėl padavė į teismą. Raseinių teismas bylą išsprendė katalikų naudai, bet reformatai delsė savo bažnyčią ir jos turtus perduoti katalikams. Tais laikais teismai dėl bažnytinių turtų objektyvumu nepasižymėjo ir visas bylas prieš reformatus visuomet išsprendavo katalikų naudai, ypač po 1655 m. Maskvos ir Švedijos invazijų, kada lenkai buvo apšaukę reformatus tėvynės išdavikais. Bet kol Pašušvio ev. reformatų parapija buvo tvirta, dvaro savininkai reformatai, katalikams bažnyčios atsiimti nepavykdavo. Net ir po pakartotino teismo 1665 m. reformatai sugebėjo apginti bažnyčią, nors bažnytinių turtą, o taip pat ir Vedeikių kaimą tribunolo sprendimu jau buvo atidavę katalikams.

Tada Grinkiškio katalikų bažnyčios klebonas P.Daukšas sugalvojo iš reformatų bažnyčią atsiimti apgaulės būdu. Štai ką apie tai rašė vysk. M.Valančius: "Klebonas, nebenorėdamas skųstis teismui, sukviėtė savo parapijiečius ir vakarop, prieš šv.Oną su paparčiais, altorėliais, būgnais ir visa bažnyčios iškilmė iš Grinkiškio iškeliavo į atlaidus Šiaulėnuose. Į Pašušvį atėjo jau temstant. Prašė reformatų, kad leistų šventus indus ant nakties susikrauti savo bažnyčioj, ketindamas ryto metą toliau keliauti. Žmoniški reformatai, nieko pikto neįtardami, leido sudėti. Pernakvojęs klebonas ne vien nebeėmė bažnyčioj pasidėtų daiktų, bet dar su žmonėmis išmetinėjo reformatų daiktus ir jų daugiau į bažnyčią nebeįsileido ir į Šiaulėnus nebevyko ("Žemaičių vyskupystė" II t., Vilnius 1972). Tatai atsitiko prie reformatų kunigo Stepono Lempickio. Melu ir apgaule iš žmoniškų reformatų, anot vysk. M.Valančiaus, buvo atimta bažnyčia. Pašušvio bažnyčia buvusi Žemaitijoje paskutinioji, kuri iš reformatų buvo atimta teismo keliu. Pašušvio reformatų parapija dar veikusi iki 1704 m., bet po to neužilgo pranykusi. Švelnusis Evangelijos mokslas nepajėgė atsilaikyti prieš teroru, melu vestą kovą ir jis lietuvių tautos nelaimei buvo sužlugdytas.

J.Kregždė. Pašušvio bažnyčios netekimas

Iškėlavę amžinybėn

1999 m. vasario 5 d. netekome Lilijos -Olgos Slėnienės

Žmogaus gyvenimas yra kaip žolės, kaip gėlės, žydinčios laukuose. Vos papūtė vėjelis ir jų jau nebėra.

Psl. 103

1999 m. vasario 5 d. mirė iš Biržų krašto kilusi Lietuvos Evangelikų Reformatų Bažnyčios Sinodo kolegijos narė kandidatė, Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos narė, Vilniaus reformatų parapijos aktyvi parapijietė, seniūnė Lilija - Olga Slėnienė.

Staigi ir nelaukta liga nutraukė Lilijos gyvenimo svajones, atnešdama skausmą artimiesiems ir visiems ją pažinojusiems kaip mielą ir šviesią asmenybę.

Gimusi 1939 m. lapkričio 15 d. netoli Biržų, Lukiškių kaime, savo jaunystę pradėjo gražiai tvarkomame tėvų ūkyje. Augo kartu su dar trim sesutėmis ir dviem broliais. Kaip ir daugeliui to meto žmonių, taip ir Lilijai teko nelengva gyvenimo dalis. 1952 metais visa šeima buvo pasmerкта tremčiai ir atsidadė Krasnojarsko krašte, Revučij vietovėje, netoli garsiųjų Rešiotų kalinių lagerių.

1957 m. sugrįžo į Tėvynę. Lankė ir baigė Biržų vidurinę mokyklą, Vilniuje, Pedagoginiame institute įgijo matematikos specialybę. Mokytojavo. Vėliau įsisavino perspektyvią mokslo šaką - informatiką ir ėmė dėstytojauti Centrinės Statistikos valdybos Mokymo kombinate. Daug važinėjo mokydama Vilniaus skaičiavimo mašinų gamyklos produkcijos pirkėjus dirbti su jų kompiuterių programomis. Pastaraisiais metais darbavosi vaikų namuose Vilniuje, Antakalnyje.

Ypač Lilijai buvo artimi Vilniaus ev. reformatų parapijos reikalai, pergyveno dėl nesantaikos, nesėkmių. Buvo viena iš Vilniaus parapijos atkūrimo 1989 m. signatarė, dalyvaudavo visuose renginiuose, paskaitose, seminaruose, kad ir kaip būdama užimta, niekada neatsisakė dalyvauti kokioje nors talkoje, nesikratė jokio bažnyčios darbo. Suskirsčius parapiją į seniūnijas, iš karto buvo išrinkta seniūne. Bažnyčios reikalai jai buvo svarbiausi, niekada nesakė negaliu. Ji buvo aktyvi Lietuvos reformacijos ir istorijos draugijos narė, dalyvavo Laikinosios tarybos Nepaprastajam Sinodui rengti darbe, buvo Vilniaus parapijos delegatė pastarųjų metų Sinoduose.

Lilija kartu su gyvenimo bendražygiu vyru Vytautu užaugino sūnų Vytautą ir dukrelę Giedrutę. Visa šeima buvo darniai įsijungusi į mūsų Bažnyčios gyvenimą. Skaudi netektis palietė ne tik šeimą, bet ir visus Vilniaus reformatus, o taip pat Lietuvos Evangelikų Reformatų Bažnyčią, kurios Sinodo Kolegijos narė kandidatė ji buvo.

Lilija Olga Slėnienė palaidota Vilniaus miesto Rokantiškių kapinėse. Laidotuvių apeigas atliko Kėdainių kunigas diakonas Rimas Mikalauskas. Apsėdų metu giedojo Vilniaus reformatų choras "Giesmė", laidotuvių dieną - parapijos giedotojai.

Vilniaus ev. reformatų parapijos taryba ir seniūnų taryba

* * *

*Jau aš tave paliksiu, pasauli tu grasus,
Netrukus aš išvyksiu, kur būvis nuostabus.
Danguj baigsis kelionė, tenai ir noriu būti.
Dabar visa vilionė, klasta turi pražūti.*

*Rašyk Tu mano vardą į amžių knygeles.
Mirtis ką čion suardo per amžius nepages.
Aš eisiu į draugystę danguj gyvenančių
Į Tavo karalystę, to laukdamas tikiu.*

Sena lietuvininkų giesmė pagal V. Herbergerį (1562 - 1627)

Kodėl žmogus verkia ?

Psalmo 126,3-6 apmąstymas

Estų kun. Horry Nuudi

Visi mes esame ašarų šalies gyventojai. Kai kūdikis pirmą kartą išvysta pasaulio šviesą - jis gailiai surinka ir ašaros byra iš jo akučių. Taip pat, kai senelis, užžengęs visus gyvenimo laiptus, ruošiasi paskutinėn kelionėn, jo akyse blizga tylus ašaros perlas. Atsisveikinimo valandą mūsų akys dažniausiai esti drėgnos, o prie kapo mes verkiame, ypatingai, lydėdami amžinon ramybėn žmogų.

Kodėl žmogus verkia? Kas gali tai suprasti? Kas gali mums šitą paslaptį išaiškinti? Šventasis Raštas šiuo klausimu nieko aiškaus nesako. Greičiausiai atsakymas į šį klausimą nėra tiesioginiai svarbus sielos išganymui. Tas amžinasis džiaugsmas, kurio niekas iš mūsų negali atimti, yra ir pasiliks mūsų paguoda ašarų šalyje. Dar aiškiau išsireiškus - Naujojo Testamento regėtojas ateina mums pagelbėti ir tvirtina: ateis laikas, kuomet senoji ašarų šalis bus paversta nauja žeme ir nauju dangumi. Tuomet Dievas padarys tai, ko žmonės nesugeba: nušluostys visas ašaras ir pašalins priežastis, kurios tas ašaras iššaukia. Štai tikinčiųjų paguoda: vieną kartą išauš rytas tos dienos, kai niekas kitas, kaip pats Visagalis Dievas nušluostys karčias ašaras nuo liūdinčiųjų akių. Tuomet nebebus jokio "kodėl"...

iš "Mūsų sparnai" Nr.6-7

Kokiu būdu pagal įstatymą skiriami reformatų kunigai į parapiją

Pasilikus kokiai nors parapijai be kunigo, kiti kunigai važinėja į tokios parapijos bažnyčią ir laiko joje pamaldas. Pagal pamaldų atlikimą žmonės sprendžia apie kunigus. Tą kunigą, kurs labiau parapijiečiams patinka, kviečia užimti pasiluosavusią vietą. Prieš tam išsako, kokias išlygas stato kunigui, t.y. pasiūlo jam algą ir nurodo reikalavimus, kuriuos kunigas turi pildyti. Taip daro kitur. Tik tai pas mus iki šiol Sinodo skiriami kunigai be jokio parapijonų užklauso. Jei parapijiečiai nesirūpina apie kunigo pakvietimą, tai jiems galų gale atsiųs tokį kunigą, kuris suvis parapijonims nepatinka ir net lietuviškai nemoka. Todėl laikas paduoti prašymą tam kunigui, kuris jiems daugiau patinka ir nurodyti išlygas, kurias jie prisiima kunigui duoti.

K.Jašinskas

Kalba netaisyta, perspausdinta iš "Pasiuntinio" Nr. 10 1911 m.

Klaidos ištaisymas

1999 m. sausio mėn. "Vilniaus reformatų žiniose" Nr.1 (3) straipsnelyje "Iš Sinodų istorijos" įsibrovė klaida. 1919 metais Švobiškyje pirmąjį ev. reformatų bažnyčios Sinodą nepriklausomoje Lietuvoje sušaukė gen. superintendentas kun. Vilhelmas Meškauskas, kur jis buvo apsigyvenęs 1918 m. sugrįžęs iš Rusijos, pasibaigus I-jam Pasauliniam karui. Mirė 1920 m. liepos 22 d., palaidotas kapinėse šalia Švobiškio ev. reformatų bažnyčios.

1999 m. vasario 28 d. Justiniškių, Karoliniškių, Viršuliškių, Trakų ir Vokės seniūnijos reformatai vietoje neseniai mirusios seniūnės Lilijos Slėnienės išsirinko naują seniūnę Ireną Petrylienę - Jamuševičiūtę.

Primename seniūnų telefonus:

Dalią Gudliauskienę 429118, Donatą Indriūnaitę 342824, Angeliną Kamčiatnienę 733757, Alfredas Naktinis 752602, Danutę Pranulienę 444272, Birutę Šernaitę 617690

Korektorė Dalia Pronskietytė

Parengė Dalią Gudliauskienę